

ДО

ПРОКУРОРСКАТА КОЛЕГИЯ

НА ВИСШИЯ СЪДЕБЕН СЪВЕТ

К О Н Ц Е П Ц И Я

на Борислав Боби Сарафов

кандидат за директор на Националната следствена служба

УВАЖАЕМИ ЧЛЕНОВЕ НА ВИСШИЯ СЪДЕБЕН СЪВЕТ,

Приех номинацията си за директор на Националната следствена служба не само като признание и оценка на моите професионални качества. Приех я като оценка и признание за работата и успехите на всички мои колеги, с които работих през последните 5 години.

Приех номинацията, защото Националната следствена служба постигна много, но не трябва да спре дотук. Същевременно още в началото искам да посоча, че в концепцията си излагам само основните свои виждания за актуалното състояние, дейността и проблемите на следствените служби, както и за начините, методите и средствата за тяхното преодоляване. Нямам

претенции за изчерпателност, тъй като считам, че това е непосилна задача за един човек, независимо от професионалните му и личностни качества и опит.

ЛИЧНА МОТИВАЦИЯ ЗА ЗАЕМАНЕ НА ДЛЪЖНОСТТА ДИРЕКТОР НА НСлС

Мотивите ми да приема номинацията за директор на НСлС са свързани преди всичко с притежавания от мен значителен професионален опит като следовател и прокурор във всички нива на системата – районно, окръжно, апелативно и върховно. Дългият ми професионален път ми даде възможност да натрупам необходимите практически познания като разследващ магистрат. Като следовател съм работил по делото за нарколабораторията в с.Опицвет, по делото срещу Боян Петракиев – „Барона“, по множество други дела за убийства, отвличания, разпространение на наркотици, трафик на хора и транспортни престъпления с множество жертви.

Немалък управленски и организационен опит натрупах и като прокурор в отдел „Противодействие на организираната престъпност“ във ВКП, където бях ръководител на няколко от съвместните екипи за разследване, включващи колеги от прокуратурата, следствието, МВР, ДАНС и НАП, които постигнаха значителни успехи по делата срещу знакови фигури от организираната престъпност. Лично съм ръководил действията на екипите, които проведоха разследването и постигнаха осъдителни присъди по делата срещу т.нар. „Братя Галеви“, „Златко Баретата“ и „Килърите“. Това обогати опита ми за работа в екип, както и по прилагане на някои новаторски принципи и техники за разследване на организирани престъпни групи - разследване чрез служител под прикритие, доверителна сделка, контролирана доставка, външно

проследяване, проверка на компютърна информация, финансово-разузнавателен анализ и проследяване на паричните потоци на генериран престъпен капитал.

Притежавам дългогодишен административен и управленски опит като ръководител на Апелативната специализирана прокуратура, заместник на главния прокурор при ВКП и директор на НСлС.

През цялата си кариера съм се стремил към повишаване на професионална си квалификация чрез участие в множество обучения и специализации в България, Испания, Великобритания и САЩ – основно по теми като разследване на организирана престъпност, противодействие на корупцията, пране на пари и киберпрестъпления.

За постигнатите от мен резултати многократно съм награждаван от Висшия съдебен съвет, от главните прокурори на Република България – Борис Велчев, Сотир Цацаров и Иван Гешев, както и от директора на ФБР Робърт Мълър.

Личното ми, макар и нескромно, убеждение е, че през последните пет години НСлС се утвърди като активно работеща институция, дейността на която осъществяват едни от най-утвърдените следователи в страната, с богат професионален опит, които провеждат разследване по дела с особено висока фактическа и правна сложност за всички видове престъпления. За този кратък период службата категорично утвърди ролята си като водеща структура и стратегически партньор във взаимодействието с други институции и служби в областта на международното сътрудничество.

Конкретните постижения и видимите резултати от дейността на ръководената от мен институция, ми дават субективната увереност, че бих

могъл да продължа да се справям успешно с една от най-тежките отговорности в системата на съдебната власт – тази на директора на НСлС.

Считам, че дългогодишният ми практически и управленски опит, както и професионалното ми ниво на компетентност ми дават възможност да отговоря на високите изисквания, които са необходими за длъжността, както и да отговоря на очакванията на колегите от НСлС за още по-амбициозно развитие на службата.

АНАЛИЗ НА СЪСТОЯНИЕТО НА НАЦИОНАЛНАТА СЛЕДСТВЕНА СЛУЖБА

Познавайки добре работата на НСлС, както и на следствените отдели към окръжните прокуратури, спрямо които директорът на НСлС на основание чл.150 ал.2 от ЗСВ има функции по методическо ръководство, уверено мога да твърдя, че в последните години следствените служби постигнаха много, но съм убеден, че не трябва да се спре дотук. Постигнатото трябва да се доразвие и надгради.

1. Статистическа информация:

а/ натовареност на всички следствени служби

Към настоящият момент в системата на следствените служби работят общо 427 следователи. През изминалата година следователите са разследвали общо 9008 досъдебни производства. По този показател има ясно изразена устойчивост през годините - разследваните досъдебни производства през 2020 г. са били 9027, а през 2019 г. са били 8939.

Натовареността с общ брой досъдебни производства в окръжните следствени отдели ще онагледа в графика:

На тази база и съобразно заетия щат, ще представя и индивидуалната натовареност на следователите от окръжните следствените отдели:

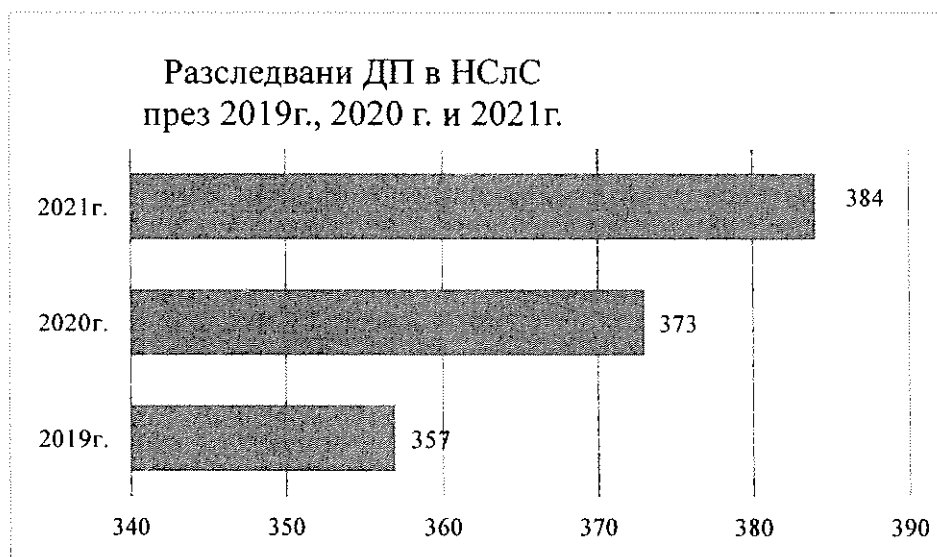
Средна индивидуална натовареност на следователите в окръжните следствени отдели също има устойчивост през годините: средно 25,36 досъдебни производства на един следовател през 2021г., 25,45 през 2020г. и 25,54 през 2021г.

По видове престъпления най-голям е броят на разследванията, водени за престъпления против собствеността – 2101 престъпления; против личността – 2026 престъпления; против финансовата, данъчната и осигурителната системи – 1720 престъпления и против стопанството – 1082 престъпления.

б/натовареност на НСлС

В НСлС през изминалата година е проведено разследване по 384 досъдебни производства /ДП/ и 176 молби за международна правна помощ /ММПП/, или общо по 560 ДП и ММПП, като в по-голямата си част, изпълняваните ММПП и ЕЗР са включвали действия по разследването, осъществявани при условията на т.нар реализации, вкл. с представители на чуждестранни ведомства, основно от САЩ.

Средната натовареност на следователите в НСлС през последните години се увеличава постепенно, което може да се онагледи в следната графика:

Представям горепосочените статистически данни с ясното убеждение, че нашата работа не може да бъде измервана единствено количествено – тя е в голяма степен творческа и резултатите зависят от инициативността и импровизацията на всеки отделен следовател.

2. Структура и организация на работа в НСлС

С оглед максимална ефективност и постигането на необходимата специализация в работата на НСлС, следователите в службата са организирани в 6 отдела.

Отдел „Специализиран“, в чиято функционална компетентност са разследванията по досъдебни производства и молби за правна помощ за престъпления по Глава първа, Глава трета /с изключение на чл.162, чл.164, чл.171, ал.3, ал.4 и ал.5, чл.171а и чл.172а от НК/, Глава осма, Глава десета, Глава дванадесета и Глава четиринадесета от Особената част на НК. Именно

в този отдел са следователите, които изпълняват действия по разследването, възложени от европейските делегирани прокурори, на основание чл. 31 от Регламент (ЕС) 2017/1939 на Съвета от 12 октомври 2017 година за установяване на засилено сътрудничество за създаване на Европейска прокуратура. Накратко, този отдел разследва тероризъм, корупция и организирана престъпност, както и делата на Европейската прокуратура.

Отдел „**Криминален**“ работи по досъдебни производства и молби за правна помощ за престъпления по Глава втора */с изключение на чл.155а – 155в и чл.159 от НК/*, Глава четвърта, Раздели I, II, V, VI и VII */с изключение на чл.216, ал.3 от НК/* от Глава пета и Глава единадесета от Особената част на НК. Именно това е отделът, в който е концентриран експертният потенциал на службата за разследване на тежки пътни, железопътни и авиационни катастрофи, бедствия */като наводнения напр./* и производствени аварии.

Отдел „**Стопански**“ разследва престъпления по Раздели III, IV */с изключение на чл.212а от НК/* и VIII от Глава пета, Глава шеста */с изключение на чл.249 от НК/*, Глава осма „а“ и Глава девета от Особената част на НК. Колегите от отдела са профилирани в разследването на стопански престъпления като присвоявания, измами, безстопанственост, неизгодни договори, манипулиране на обществени поръчки и други подобни деяния в сферата на стопанската дейност на частни, общински и държавни дружества.

Отдел „**Финансови разследвания**“, който работи по досъдебни производства и молби за правна помощ за престъпления по Глава седма от Особената част на Наказателния кодекс. В този отдел са следователите, които работят срещу най-тежките прояви на данъчни престъпления и пране на пари, обикновено с международен елемент. Нерядко колегите от отдела участват в екип със следователите от други отдели в службата, като извършват

дейността по проследяване на престъпния капитал, генериран от друга */основна/* престъпна дейност.

Отдел „Киберпрестъпления“, в чийто функционални задължения влиза разследването по досъдебни производства и молби за правна помощ с особена фактическа и правна сложност за престъпления по чл.155а – 155в, чл.159, чл.162, чл.164, чл.171, ал.3, ал.4 и ал.5, чл.171а, чл.172а, чл.212а, чл.216, ал.3, чл.249 и Глава девета „а“ от Особената част на НК. Отделът е създаден на 01.09.2022 год., с оглед нуждата от високопрофилирани следователи, притежаващи специфични познания не само в областта на наказателното право, но освен това познаващи и ползващи най-новите съвременни ИТ технологии.

Съгласно организацията на работа, следователите от отдели „Специализиран“, „Криминален“, „Стопански“, „Финансови разследвания“ и „Киберпрестъпления“ изпълняват следните основни функционални задължения:

-провеждат разследвания по възложените им от директора досъдебни производства;

-изпълняват молби за международна правна помощ и европейски заповеди за разследване;

-провеждат разпити на участници в наказателното производство чрез видеоконференция или телефонна конференция;

-участват в международни съвместни екипи за разследване */СЕР/*, като изпълняват възложените им от ръководителя на екипа задачи, съобразно

споразумението за създаване на СЕР и действащото законодателство на страните участнички;

-участват в състава на екипи за разследване, като изпълняват възложените им от ръководителя на екипа действия по разследването и други процесуални действия;

-участват в обучителни програми за следователи и в изготвянето и актуализирането на типови методики за разследване на определени видове престъпления;

-съдействат на следователите от отдел „Аналитично-методически“, във връзка с оказването на методическа помощ на следователите от околните следствени отдели по конкретни разследвания;

-изпълняват дежурство на място в НСлС или на разположение, извън територията на НСлС, с готовност за посещаване на местопроизшествия, съгласно утвърден график.

В НСлС е създаден и отдел „Аналитично-методически“, който има по-различни функции от останалите. На следователите от отдела е възложено да изпълняват следните основни задължения:

-провеждат разследвания по възложените им досъдебни производства;

-изпълняват молби за международна правна помощ и европейски заповеди за разследване, при спазване разпоредбите на чл.471 и чл.472 от НПК и Закона за европейската заповед за разследване;

-участват в международни съвместни екипи за разследване /СЕР/, като изпълняват възложените им от ръководителя на екипа задачи, съобразно споразумението за създаване на СЕР и действащото законодателство на страните-участнички;

-участват в състава на екипи за разследване, като изпълняват възложените им от ръководителя на екипа действия по разследването и други процесуални действия;

-оказват методическа помощ на следователите от окръжните следствени отдели по конкретни разследвания;

-участват в осъществяването на ревизионната дейност по отношение на окръжните следствени отдели;

-изготвят доклади и анализи за дейността на НСлС и окръжните следствени отдели. Подготвят проекти на становища по въпроси, касаещи дейността на НСлС;

-проучват статистическите анализи и други обобщени данни за дейността на НСлС и на окръжните следствени отдели и предлагат конкретни мерки за подобряване срочността и качеството на разследването;

-изготвят криминологични анализи за състоянието, структурата, динамиката, причините и тенденциите в престъпността, подпомагани от експерти;

-изготвят и актуализират типови методики за разследване на определени видове престъпления;

-участват в работни групи по изготвяне на становища във връзка с изработването на нормативни актове и в изготвянето на проекти на вътрешни актове в НСлС;

-съдействат за изработването и организират изпълнението на програмите за обучение и повишаване на квалификацията на следователите от НСлС и окръжните следствени отдели;

-събират, анализират и поддържат регистър за информацията относно проведени обучения с участието на следователи от НСлС по теми и по обучаеми лица. Периодично предоставят информация на директора на НСлС за завършени обучения на следователи от НСлС.

Към настоящият момент не мисля, че съществува необходимост от промяна на структурата на службата. Съществуващите 6 отдела обхващат целия спектър на особената част на НК, като в рамките на отделите е постигнато изключително високо ниво на специализация.

Отделно от функционалните си задължения, следователите от НСлС участват в различни комисии, работни групи, като лектори в различни семинари, обучения и курсове за магистрати и съдебни служители, като постоянни и временни преподаватели в Националния институт на правосъдието. Двама от следователите в НСлС са членове на Комисията по атестирането и конкурсите към ПК на ВСС. Следователи от НСлС участват в:

-Националната комисия за борба с трафика на хора към Министерския съвет на Република България, с участието на един представител на НСлС;

-Постоянна работна група към Националната комисия за борба с трафика на хора, с участие на двама представители от НСлС;

-Национален съвет по наркотични вещества към Министерство на здравеопазването, сформиран съобразно Закона за контрола на наркотичните вещества и техните прекурсори с един представител на НСлС;

-Централната комисия за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните към Министерски съвет на РБ с един представител от НСлС;

-Постоянната комисия, която осъществява унищожаване на наркотични вещества, веществени доказателства по приключени ДП, както и такива, от които са отделени представителни проби, съгласно чл.16, ал.2 от Наредбата за условията и реда за съхраняване и унищожаване на наркотични вещества, растения и прекурсори, както и вземане на представителни проби от тях, с определени един постоянен и един резервен член на Комисията от НСлС.

Националната следствена служба е определена за орган за изпълнение на задълженията на Република България по чл.14 и чл.15 от Директива (ЕС) 2019/713 на Европейския парламент и на Съвета от 17 април 2019 година за борба с измамите и подправянето на непарични платежни средства и за замяна на Рамково решение 2001/413/ПВР на Съвета (Директива 2019/713 на Европейския парламент и на Съвета), което се отнася до всички разследвания, свързани с криптовалути. Отдел „Оперативен дежурен център“ в НСлС е определен като Национално звено за контакт във връзка с обмен на информация по смисъла на чл.14 от Директива 2019/713 на Европейския парламент и на Съвета.

Националната следствена служба е определена и като точка за контакт за защита и подпомагане на жертвите на тероризма съгласно новата Стратегия на ЕС за правата на пострадалите.

3. Администрация на НСлС

Освен следователите, важна роля в дейността на НСлС имат и служителите от съдебната администрация. В службата са създадени специализирани звена от съдебни служители, които дейно подпомагат дейността по разследване. Някои от тези звена са без аналог.

Специализираната администрация на НСлС се ръководи от съдебен администратор, подпомаган от административен секретар и се организира в:

- отдел „Оперативен дежурен център“, който се ръководи от началник отдел, пряко подчинен на директора на НСлС;

- отдел „Криминалистика“, който се ръководи от началник отдел, пряко подчинен на директора на НСлС;

- служба „Регистратура и деловодство“, която се ръководи от завеждащ служба;

- служба „Документно обслужване“, която се ръководи от завеждащ служба;

- служба „Архив“, която се ръководи от завеждащ служба;

- служба „Защита на класифицираната информация“, която се ръководи от служител по сигурността на информацията;

- съдебни служители в специализираните отдели за разследване в НСлС

Дейността на Националната следствена служба по направления финансово-стопански дейности, човешки ресурси, правни дейности, вътрешен одит, информационно обслужване и технологии, институционални и международни отношения, връзки с обществеността и протокол, стопанисване на сградния фонд и техническо обслужване, се осигурява от служители в администрацията на главния прокурор.

Отдел „Оперативен дежурен център“ осъществява денонощно наблюдение на оперативната ситуация и подпомага работата на дежурните следователи. Дежурните служители следят състоянието на криминогенната обстановка, поддържайки връзка с оперативните дежурни центрове на МВР и ДАНС. Служителите в този отдел са длъжни при възникване на инцидент, чието разследване е от компетентността на НСлС */съобразно разпоредбата на чл.194 ал.2 изр.1-во от НПК/* незабавно да уведомяват директора на НСлС с оглед организацията на действия по разследването. Служителите от отдел „Оперативен дежурен център“ в НСлС подпомагат оперативно работата на следователите при разследването по досъдебни производства и молби за правна помощ и осигуряват работата на дежурните следователи, като осъществяват:

- непрекъснато дежурство за наблюдение на оперативната обстановка в страната, приемане на информация за извършени престъпления и докладването ѝ на директора на НСлС;
- оперативно управление на силите и средствата на НСлС по всяко време на денонощието;
- координиране на действията с други държавни органи;

- изготвяне на справки от съответните информационни фондове, по искане на разследващия екип;

- технически контрол на сградите и територията на НСлС, постоянно следене на изградените в Националната следствена служба системи за сигурност */система за контрол на достъпа, сигналноохранителна и сигналнооповестителна системи, система за видеонаблюдение и пожароизвестителна система/* и предприемане на съответните действия за поддържането на системите в изправност;

- осъществяване на пропускателния режим в сградите на НСлС.

Дежурният служител от отдел „Оперативен дежурен център“ в НСлС следи състоянието на оперативната обстановка в страната, приема съобщения и сигнали, отнасящи се до дейността на НСлС, от службите на МВР, от прокуратурите, от други ведомства и институции, обществени организации, граждани, средства за масово осведомяване и др. След получаване на сигнал, извършва допълнително проучване и анализ на наличната информация и уведомява незабавно директора на НСлС, с цел предприемане на действия по компетентност.

Само през изминалата календарна година в оперативния дежурен център са получени, регистрирани и докладвани общо 124 сигнала и съобщения за произшествия, извършени престъпления и други от общественозначим характер.

Служителите от отдел „Криминалистика“ на НСлС подпомагат експертно и технически работата на следователите при разследването на досъдебни производства и изпълнението на молби за правна помощ и европейски заповеди за разследване, като:

- участват в провеждане на действия по разследването и оказват специализирана помощ на следователите при откриването, фиксирането и изземването на следи и веществени доказателства;

- обезпечават технически провеждането и документирането на действия по разследването;

- извършват криминалистичен анализ на обстоятелства по досъдебни производства и съдействат на следователите при назначаване на експертизи;

- извършват експертизи за нуждите на досъдебното производство по наказателни дела;

- поддържат и обезпечават мобилните центрове за разследване, предоставени на НСлС и окръжните следствени отдели;

- оказват техническа помощ на следователите по конкретни разследвания;

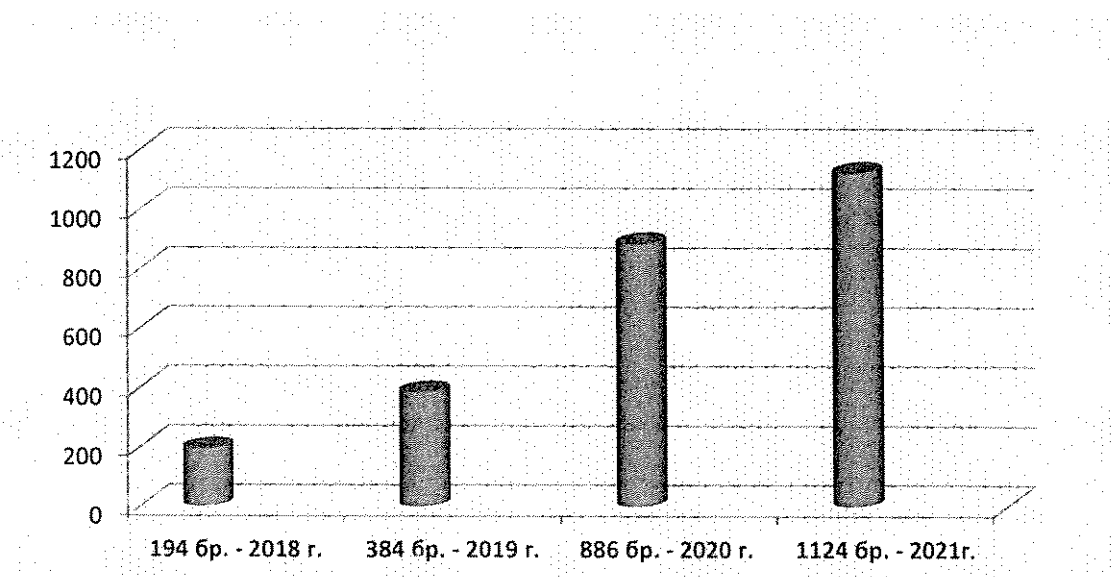
- при необходимост, извършват проверка в съответните информационни фондове във връзка с изготвяне на експертизи по конкретни досъдебни производства или други действия по разследването.

Към щата на отдел „Криминалистика“ са както експертите с работно място в НСлС, така и тези с работно място в окръжните следствени отдели, в които е разпределен мобилен център за разследване. В отдел „Криминалистика“ към момента се извършват следните видове експертизи: почеркови, документно-технически, видеотехнически, лицево-идентификационни, технически, компютърно-технически */компютърни системи и мрежови устройства/*, технически на комуникационни устройства, дактилоскопни, трасологически, балистични, фоноскопски, икономически и физикохимични.

НСлС и някои от окръжните следствени отдели разполагат с мобилни

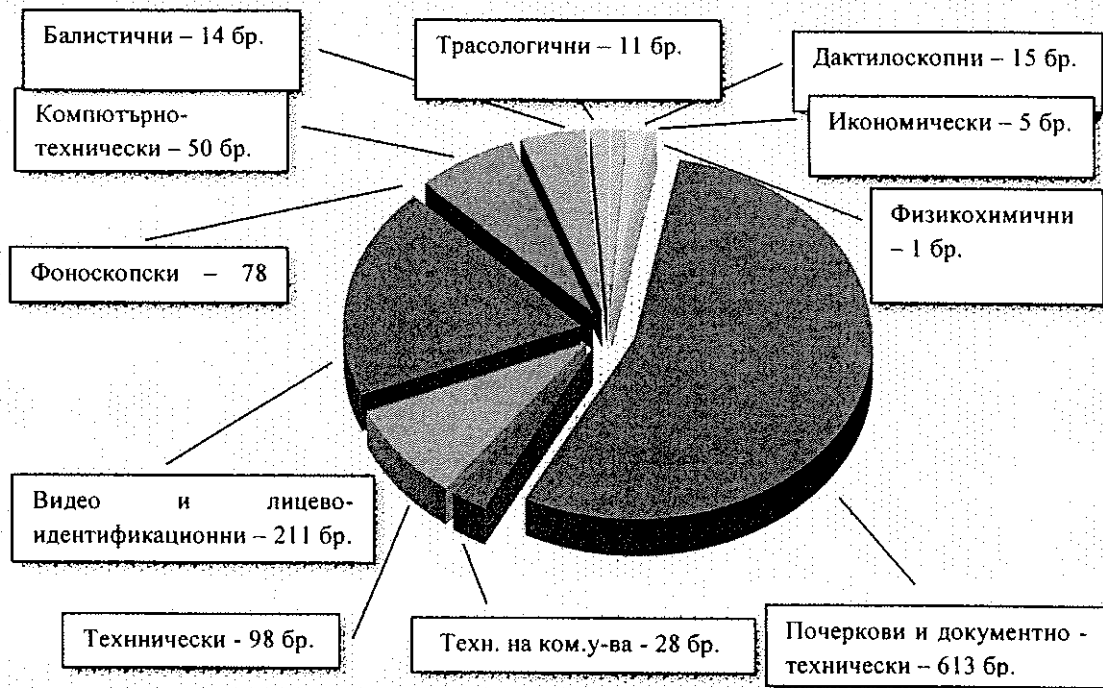
центрове за разследване, окомплектовани с необходимото специализирано оборудване. Със заповед на директора на НСлС са определени районите за използването им с оглед обхващане на цялата територия на страната.

Дейността на отдела е ключова за добрата работа на следователите, като през годините се наблюдава трайна тенденция за нарастване броя на възложените и изготвени експертизи от отдела в НСлС, което се онагледява от следната графика:

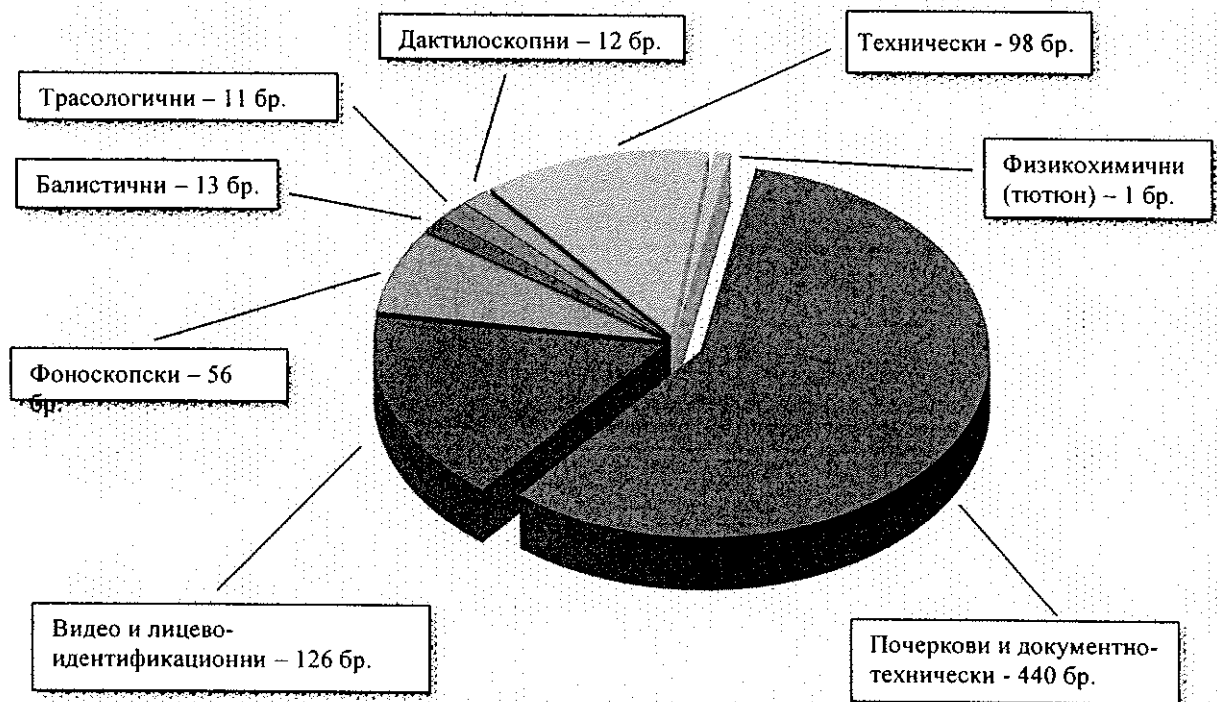
Изготвените през изминалата година експертизи от експертите на отдел „Криминалистика“ по вид са следните:

Разпределение на изготвените експертиси от отдел
"Криминалистика" в НСлС през 2021 г.
по видове (общо 1124 бр.)

В посочените данни не е включен броя на изготвените експертиси от експертите с изнесено работно място в окръжните следствени отдели:

**Видове изготвени експертизи от служители на отдел
"Криминалистика" в НСлС с работно място в окръжните
следствени отдели през 2021 г. (общо 757 бр.)**

Освен изготвянето на експертизи, служителите в отдел „Криминалистика“ ежедневно подпомагат работата на следователите при провеждане на действия по разследването. Те са на разположение за посещаване на всички видове местопроизшествия, съгласно утвърден график от директора на НСлС.

Само през изминалата година служителите от отдел „Криминалистика“ са участвали в извършване на общо 729 действия по разследването – огледи на местопроизшествия, огледи на веществени доказателства, претърсване и

изземване, разпознаване на лица, следствени експерименти и др., онагледени в следната графика:

Отдел „Криминалистика“ е изключително добре оборудван с необходимата професионална техника и софтуер за изпълнение на специфичните задачи от експертите. Освен останалото техническо оборудване, отделът разполага със специализиран безпилотен летателен апарат */дрон/*, предназначен за извършване на наблюдение и видеозаснемане при огледи на местопроизшествие на територията на цялата страна.

Поддържането и повишаването на професионалната квалификация на експертите от отдела е ключов фактор за подобряване на професионалните им

умения и тяхното ефективно прилагане при участието им в действията по разследването.

Друга дейност на отдел „Криминалистика“ е съхранението на вещественни доказателства по досъдебни производства и молби за правна помощ. Определено е длъжностно лице от отдела, което отговаря за приемането и съхраняването на веществените доказателства, като води съответна книга за това. В отделни класьори, като приложение към книгата, се съхраняват копия от протоколите за действия по разследването и всички документи, с които се разпорежда движението на веществените доказателства */приемане, съхраняване, предаване и унищожаване/*.

Експертите от отдел „Криминалистика“ поддържат и създадения в НСлС видеоархив. Записите в този архив са разделени в четири раздела, както следва:

- раздел 01 „Видеозаписи на следствени действия по конкретни досъдебни производства“;
- раздел 02 „Документални филми“;
- раздел 03 „Пресконференции и интервюта“;
- раздел 04 „Учебни филми“;

Обособено е помещение, в което при подходящи условия се съхраняват първоначалните носители на видеозаписите и всички копия на видеоархива, прехвърлени върху DVD и твърд диск.

ДОСТИЖЕНИЯ И ПРОБЛЕМИ В ДОСЕГАШНАТА ДЕЙНОСТ НА НАЦИОНАЛНАТА СЛЕДСТВЕНА СЛУЖБА

Смело мога да твърдя, че в последните години НСлС постигна много – общественият облик на службата и нейният професионален авторитет са изцяло променени. Докато преди битуваше мнението, че НСлС е „в будна кома“, към настоящия момент службата е най-елитното звено за разследване в страната.

1. ЩАТНО И ТЕХНИЧЕСКО ОБЕЗПЕЧАВАНЕ НА РАЗСЛЕДВАНЕТО

НСлС е напълно оборудвана с всички необходими технически средства за подпомагане на разследването */съвременно експертно оборудване, изцяло обновен автомобилен парк, мобилни центрове за разследване/,* вкл. с възможности за самостоятелно извършване на експертни изследвания. Службата разполага и с необходимите лицензи за използване на високопрофесионален софтуер за разследване на киберпрестъпления. Същевременно, след многократно редуциране на щата на НСлС през мандата на предишния главен прокурор Сотир Цацаров */щатните бройки за следователи в службата бяха намалени с повече от 1/3, а подобно беше положението и със съдебните служители/,* през последните години започна обратният процес и щатът на службата беше увеличен както с необходимите за нормалното функциониране на службата щатни бройки за следователи, така и за съдебни служители.

Като важно достижение отчитам и многократно увеличените възможности на отдел „Криминалистика“ */увеличен щат и обновено професионално оборудване/,* дейността на който е ключова за успешното и

бързо разследване по делата не само на НСлС, но и на окръжните следствени отдели. Коректните и професионално изготвени експертни заключения, изготвени в кратки срокове, освен че дават мощен тласък за бързото приключване на нашите разследвания, в голяма степен ни помагат за установяване на обективната истина.

2.НАТОВАРЕНОСТ

Като достижение отчитам и значително увеличената натовареност на НСлС. Докато навремето на службата се възлагаха едва по около 40 досъдебни производства годишно, видно от геропосочените статистически данни, към момента натовареността е в пъти по-голяма, като едновременно с това са подобрени срочността, ритмичността и качеството на разследването. Наред с тази тенденция за по-висока натовареност на следователите в НСлС, следва да се отчете положително и фактът, че има увеличаване и в броя на приключените досъдебни производства. Запазва се тенденцията по-големия брой ДП, възложени на НСлС, да са на основание чл.194, ал.2, изр.2 от НПК */по разпореждане на главния прокурор или на оправомощен от него заместник/*, за разлика от тези, които са от пряката компетентност на НСлС съобразно чл.194, ал.2, изр.1 НПК, но за това не са виновни следователите, това е въпрос на законодателно решение. Смятам, че към момента е постигнато необходимото оптимално ниво на натовареност, макар че може би службата е готова да поеме допълнителна тежест.

3. СГРАДЕН ФОНД

Като достижение ще отчете и основно ремонтираната зала на НСлС, разполагаща със 216 места, която е единствена по рода си не само за системата на следствието, но и за прокуратурата.

Ремонтиран беше и пуснат в експлоатация и подземният паркинг на службата, като същият беше разчистен от съхраняваните там с години автомобили, иззети като веществени доказателства.

Ремонт и обновяване беше извършено и на част от сградния фонд на службата, но в перспектива залагам поетапно да се ремонтират всички кабинети на следователите.

След осъществена кореспонденция и няколко работни срещи с ръководството на ГДО, беше възстановен и постът на входа на административната сграда на НСлС.

През 2018г. в службата беше въведена система за контрол на достъпа с индивидуални магнитни карти за всички следователи и съдебни служители.

През 2019г. в НСлС беше въведена в експлоатация нова телефонна централа OpenScare Busines X8. Преди това в службата се ползваше телефонната централа на МВР, която беше с ограничен капацитет и функционалност на телефонните постове. С новата централа се осигуриха директни външни линии за всички постове, с възможност за бъдещо разширяване.

4. МЕЖДУНАРОДНО СЪТРУДНИЧЕСТВО

Немалка част от досъдебните производства в НСлС съдържат международен елемент, поради което не мога да не отбележа с гордост и значително подобрената комуникация по линия на международното

сътрудничество. Службата има отлични партньорски взаимоотношения с колегите от офисите на ФБР и Националната агенция за борба с престъпността /National Crime Agency/ на Великобритания в София. По редица казуси работим съвместно с колегите от съответните партньорски служби, като в началото на тази година, например, заедно с американските си колеги разкрихме и документирахме дейността на международна престъпна група, разпространяваща детска порнография. Извършителите бяха изправени пред федералният съд в САЩ, а администраторът */български гражданин/* беше екстрадиран там. За успешната работа по този случай, бях награден с почетна грамота от офиса на ФБР във Флорида, което признание отчитам не толкова лично за мен, колкото за всички колеги от НСлС.

Отлична е комуникацията на службата и с Дирекция „Международно оперативно сътрудничество“ в МВР, колегите от която ни съдействат по много бърз и ефективен начин за обмен на информация. Като пример ще посоча, че реалната възраст и самоличност на сириец Омар, прегазил двама полицейски служители в Бургас, твърдящ за себе си, че е на 15 години с цел да избяга от осъждане като пълнолетен, беше установена именно в сътрудничество с колегите от ДМОС.

5. СПЕЦИАЛИЗАЦИЯ

Като достижение ще отчета настоящата структура на НСлС. В момента тя позволява да се постигне така необходимата тясна специализация на следователите по досъдебни производства от определена категория. НСлС разследва досъдебни производства от целия спектър на НК, поради което моята цел е колегите да постигнат завидно високо ниво на специализация по

разследването на отделните видове престъпления. Ползата от такава специализация е многопластова и позволява освен качествено и бързо разследване, което е основен наш ангажимент, създаването на методики за разследване, провеждането на обучения от висококвалифицираните следователи, оказването на реална методическа помощ на колегите от околните следствени отдели.

6. РАЗВИТИЕ НА КОЛЕКТИВА

Като особено важно свое достижение за мандата ми като директор на НСлС ще отчета и развитието на колектива. Поддържането на добър микроклимат, базиран на взаимното уважение и професионален подход в работните отношения, беше моя цел, с която смело мога да заявя, че се справих. Не допуснах конфронтация между отделни следователи, нито фаворизирах някои от тях. Никога не съм толерирал насаждането на страх, раболепие и подчинение. Не съм позволявал съсредоточаване върху проблемите и различията, а винаги съм търсил общия, взаимен интерес – за институцията и за хората, които работят в нея. Именно тук искам да отбележа, че освен нормативно установените принципи на ръководство, съм прилагал общочовешките принципи за коректност, диалогичност, доверие и взаимно уважение.

ЦЕЛИ ЗА РАЗВИТИЕ НА НАЦИОНАЛНАТА СЛЕДСТВЕНА СЛУЖБА И МЕРКИ ЗА ДОСТИГАНЕТО ИМ

Изминалите пет години не бяха достатъчни да осъществя всичките си идеи за това, което смятам, че е полезно за развитието на НСлС. Високият интензитет на работата ми до момента и съвместните ни усилия с колегите, ми дават увереност да твърдя, че знам какво е необходимо да се предприеме, за да продължи утвърждаването на авторитета на службата и за да се постигнат ясните, измерими цели, които съм си поставил за нейното развитие.

1. КОНТРОЛНО-РЕВИЗИОННА ДЕЙНОСТ

През изминалия петгодишен период, увлечен в изпълнението на приоритетни за дейността на службата задачи и в организационното съдействие по конкретни разследвания, не отделих достатъчно внимание и ресурс за осъществяване на контролно-ревизионната дейност на НСлС по отношение на окръжните следствени отдели. Това трябва да се промени, като съвместно с отдел „Административен“ на ВКП бъде изготвена програма за ревизия на отделни окръжни следствени отдели. Ревизията следва да провери срочността на разследванията, ритмичността на действията по разследването и изпълнението на указанията на наблюдаващия прокурор. Освен това, ревизията ще проверява и правилното водене на съответните регистри, вкл. своевременното въвеждане и актуализиране на данните в УИС на ПРБ.

2.МЕТОДИЧЕСКО РЪКОВОДСТВО

Възнамерявам да продължа дейността на НСлС за активно методическо ръководство на окръжните следствени отдели, осъществявано в много случаи неформално в неотложни и спешни ситуации.

Ако получа доверието на Прокурорската колегия на ВСС, бих продължил с въведената и вече утвърдена практика за периодичното провеждане на национални съвещания с представители на всички окръжни следствени отдели, която пострада заради ограниченията, наложени от пандемията на коронавирус.

Възнамерявам да организирам подобни съвещания два пъти годишно, като освен собствените ресурси на НСлС, бих разчитал и на ръководството на прокуратурата за провеждането им в отлично подготвените за целта учебни бази на ПРБ. В рамките на тези съвещания ще продължа да мотивирам колегите да поставят конкретните си проблеми и да предлагам възможни решения, да се запознавам с постигнатите от тях резултати и с актуалното състояние на възложените им за разследване досъдебни производства.

Моето желание е да продължа отличната си комуникация с окръжните прокурори, които без изключение познавам лично. Важно е за мен да знам и какво е доверието на окръжния прокурор към работата на съответния следствен отдел и заедно да набележим мерки за взаимодействие и подобряване на резултатите.

Ще продължа да полагам усилия и да представям достатъчно аргументи на всеки окръжен прокурор за необходимостта да натовари оптимално следствения отдел с дела със съответната сложност и тежест.

3. СПЕЦИАЛИЗАЦИЯ И ОБМЯНА НА ОПИТ

Ще продължа да утвърждавам специализацията в практиката на следователите чрез подходящи организационни формати. Престъпността през последните години претърпя истинска метаморфоза и се промени пред очите ни. Именно затова в днешно време професионализмът е немислим без адекватно обучение, както по чисто правна материя, така и по теми като киберпрестъпления, финансово-данъчни разследвания, проследяване на паричните потоци, трафик на хора и т.н. Познавам добре изградената учебна база на прокуратурата, която може да ни осигури отлични условия за повишаване на квалификацията на следователите. В този смисъл ще настоявам за обучения както с лектори - прокурори и следователи от системата, така и със специалисти от чужбина, които могат да предадат ценен опит именно по горепосочените актуални теми. Същевременно съм сигурен, че могат да се намерят и способи за дистанционно обучение, което също бих насърчил. За целта е необходимо да продължи вътрешноведомствената обучителна програма с практическа насоченост и в съответствие с актуалната съдебна практика и международен опит, за своевременно преодоляване на пропуски и грешки.

Като изключително достижение в досегашната си дейност като директор на НСлС отчитам отличната си комуникация с редица български и чуждестранни неправителствени организации, като напр. „Риск монитор“ и Фондация „Ханс Зайдел“, със съдействието на които се реализират изключително полезни обучения, вкл. и с гости чуждестранни лектори от европейски и американски институции. Последното смятам за особено важно, тъй като международната обмяна на опит с колеги може да ни покаже

нагледно докъде сме стигнали в развитието си и дали успяваме да следваме всички технически и обществени нововъведения. Разследването на престъпления */особено възложените на НСлС, отличаващи се без изключение с особено висока фактическа и правна сложност и много често с международен елемент/* е процес на инициативност и импровизация, който предполага обширни познания на следователите върху различни аспекти от живота. Именно затова е необходимо непрекъснато обучение и обмяна на опит, за да можем да сверяваме часовника си както с променящия се пред очите ни свят, така и с работата на колегите ни от европейските и американските институции.

НСлС има отлично сътрудничество с НИП и това трябва да продължи, вкл. по обучение на съдебните служители. Трябва да продължат и обученията по защита на класифицираната информация в съдебната система, както и по административно обслужване на гражданите.

4. МЕТОДИКИ ЗА РАЗСЛЕДВАНЕ

Ще предприема действия по осъвременяване на методиките за разследване на отделните видове престъпления, както и изготвяне на нови, които да бъдат в помощ на следователите и разследващите полицаи. За осъществяването на тази цел ще разчитам на опитните колеги в службата, утвърдили своя професионален авторитет чрез успешната си работа през годините по съответната категория дела. Тези методики могат да бъдат много полезни не само в ежедневната трудова дейност на следователите и разследващите полицаи, но освен това биха спомогнали в немалка степен за

уеднаквяване на практиката при разследването на определен вид престъпления.

5.ПОВИШАВАНЕ НА КВАЛИФИКАЦИЯТА

Една от идеите ми, чиято подготовка е в процес на реализиране, е провеждането на обучения от следователи за повишаване на квалификацията на разследващите полицаи по отделните методики за разследване на различните видове усложнена престъпна дейност – данъчни престъпления, пране на пари, трафик на хора, компютърни престъпления и др. Тази инициатива планирам да осъществя съвместно с ръководството на Академията на МВР. Обученията ще бъдат насочени както към повишаване на знанията и уменията по прилагането на закона, така и към запознаване със специфичните методи, техники и тактики за разследване на отделни видове престъпления. Тази задача отчитам като особено важна и с висока степен на приоритет, тъй като резултатът от тези обучения ще даде мощен тласък в бързината и качеството на разследването по всички досъдебни производства в страната като цяло. Тези фактори – качеството и бързината при провеждането на разследването от разследващите полицаи */понякога за съжаление и от следователите/* перманентно се отчитат от обществото като един от проблемите в съдебната ни система и именно тези обучения смятам, че биха имали огромен положителен ефект.

6. СЪДЕБНА РЕФОРМА

Напоследък обществото изведе като приоритет съдебната реформа, но за съжаление никой от нас, практикуващите магистрати, не беше потърсен за мнение и становище по действителните проблеми и реалната необходимост от съдебна реформа. А такава потребност безспорно има и аз съм дълбоко убеден, че можем да бъдем полезни на законодателя с нашия богат практически опит. Ще настоявам за установяване на пълноценно и прагматично взаимодействие между представители на законодателната, изпълнителната и съдебната власт при решаване на всички въпроси, свързани с безусловно необходимата реформа на нашата система. Законите не бива да се правят само от теоретици и кабинетни специалисти. В тяхното изготвяне трябва да участват практикуващите магистрати – тези които ежедневно са на терен и посещават местопроизшествия, разпитват свидетели, работят с вещи лица и очи в очи се срещат както с извършителите, така и с жертвите на престъпления. В работата си следователите непрекъснато се сблъскват с редица проблеми в наказателното правоприлагане, чието решаване наистина може да се постигне чрез законодателни промени в ЗСВ, НК и НПК. Именно нашите практически познания и опит могат да дадат реален принос за намиране и утвърждаване на механизми, които да гарантират провеждането на справедлив, ефективен и оптимално протичащ във времето наказателен процес. Ще се боря за съдебна реформа и законодателни промени, като за целта ще използвам активно всички ресурси, които предоставя позицията директор на НСлС, вкл. активна медийна политика, чрез която да представя пред обществото и законодателя необходимостта от актуализиране както на наказателния закон – материален и процесуален, така и на функционалната компетентност на следователите като цяло и НСлС в частност. Ще продължа

да настоявам публично за участието на утвърдени професионалисти от следствието в състава на работните групи за изработването на законопроектите. Именно в този смисъл изготвих открито писмо до предишния министър на правосъдието Надежда Йорданова, което за съжаление беше подминато с необяснимо и обидно за колегите ми мълчание.

Надявам се този път съдебната реформа да не бъде гледана през призмата на кривото огледало на интересите на отделни политически лобита, а да бъде чут гласът на професионалистите. Съдебната система изпитва остра нужда от реална и лишена от политически интереси промяна. Ние бихме желали осъвременяване на законите, което да доведе до рязко намаляване на абсурдния формализъм на наказателните процедури, от декриминализиране на определени текстове и обратното – от криминализиране на новите съвременни форми на престъпна дейност. Обществото се развива с бързи темпове, променящи общественно-икономическите условия, а технологиите се осъвременяват със скорост, налагаща непрестанно да сме в крак с времето. На този фон ние работим с НК от 1968 година, когато условията в страната ни са били съвършено различни, а технологиите, в сравнение със съвременните, са били в каменната ера. Именно поради това ще настоявам за срещи с министъра на правосъдието и с членовете на правната комисия на парламента, които да убедят общественото и политиците да се вслушат в гласа на следователите, които ежедневно правоприлагат и отлично съзнават какви са реалните проблеми на различните звена в съдебната система.

7.ВЕЩИ ЛИЦА И ПАРТНЬОРСТВО С НПО

През изминалия ми мандат не успях да реша напълно проблема с вещите лица. За съжаление няма достатъчно съдебни лекари, малко са и качествените автоексперти, с които работим. Действително, имаме чудесни работни взаимоотношения с няколко екипа автоексперти, но делата от тази категория се увеличават и нуждата ни от вещи лица с такава компетентност нараства. Именно в забавените заключения по назначените от нас експертизи се коренят причините за недотам бързото разследване на някои досъдебни производства.

Може би тук е мястото да посоча, че през последната година създадохме коректна професионална комуникация с редица неправителствени организации /напр. *“Европейския център за транспортни политики“* и *„Института за пътна безопасност“*/, които работят в областта на пътната безопасност и които на последната ни работна среща предложиха своя експертен потенциал. Надявам се в перспектива да намерим допирни точки за съвместна работа, разбира се всеки в рамките на своята компетентност.

Все по-отчетливо се проявява и нуждата от експерти във финансово-икономическата област, които да бъдат устойчиво привлечени към работата на следствието. Надявам се на този проблем също да намерим решение, вкл. и с помощта на авторитетни преподаватели от някои висши учебни заведения.

8.ПООЩРЕНИЯ И НАКАЗАНИЯ

Тук е мястото ми за самокритика и ще трябва да призная, че макар да съм използвал активно възможността за поощрения, не съм използвал в

достатъчна степен възможността за наказания. Може би това се дължи на факта, че всъщност службата работи добре и има висок имидж в обществото и сред колегите от съдебната система. Освен по повод юбилейна годишнина или за особени заслуги при пенсиониране, аз следя работния процес и когато някой колега се е отличил в хода на работата си по конкретно досъдебно производство, своевременно съм го предлагал за награда. Винаги съм предлагал за поощрение и следователите, които са приключили най-голям брой дела през съответната календарна година, защото добрата и качествена работа трябва да се толерира.

9. ЕКСПЕРТНО И ТЕХНИЧЕСКО ОБОРУДВАНЕ

Като важен акцент ще посоча, че ще се боря за продължаване увеличаването на експертните и технически възможности на отдел „Криминалистика“. Ще настоявам за регулярно обновяване на техническото оборудване, както и за увеличаване на щата на отдела, към който да бъдат привлечени още експерти в разнообразни области, особено ИТ специалисти.

За изключително важна считам необходимостта от непрекъснато осъвременяване на техническото оборудване, както и на специализирания софтуер, с който работим. Необходимостта от съответното експертно оборудване е несъмнена, защото може качествено да повиши капацитета ни за разследване. За това възнамерявам да продължа да използвам отличното сътрудничество на НСлС с партньорските служби от САЩ и Великобритания, които се надявам да продължат да ни осигуряват достъп до съответните лицензирани платформи за специализиран софтуер.

10. МЕДИЙНА ПОЛИТИКА

Работата на съдебната власт, и в частност дейността по разследване на престъпления с висок обществен интерес, все по-често е във фокуса на медийното внимание. Медийната политика трябва да се основава на правото на гражданите да бъдат информирани, гарантирано от Конституцията, при спазване на разпоредбите на Закона за достъп до обществена информация, Закона за защита на класифицираната информация, Закона за защита на личните данни, Закона за съдебната власт и Наказателно-процесуалния кодекс. Медиите, като основно средство за информиране на обществото, в решаваща степен влияят върху формирането на общественото мнение и на обществените нагласи – в това число към следствените служби, към правосъдието, към държавността като цяло. Коректното, навременно и постоянно взаимодействие с медиите е наше задължение, но в същото време би могло да бъде и инструмент за по-успешна работа на институцията. Чрез медиите ние информираме обществото за своята дейност, по този начин се и отчитаме пред него. В този смисъл оптималната публичност и прозрачност са в служба на обществения интерес, повишават доверието, правят гражданите съпричастни в борбата с престъпността и ги предразполагат да съдействат на правосъдието.

Медийната комуникация трябва да изведе и лансира в публичното пространство и онези теми и проблеми, които имат важно значение за съдебната власт. Не само за нейния престиж, но и за проблемите, с които ежедневно се сблъскваме в своята работа. Стремехът ми ще бъде все по-често в публичното пространство да бъдат поставяни теми, които в дългосрочен план да определят обективна обществена оценка за дейността на институцията. Ние трябва да активираме чрез медиите дори дискусии по

законодателни пречки в нашата работа, каквито са примерите с декриминализирането на определен вид престъпления, деформализирането на процеса и т.н.

Към момента в НСлС има изключително компетентен говорител, с когото заедно можем, на разбираем за широката аудитория език, да разясняваме постиганите от следователите резултати. Хората, напълно логично, не са наясно със законовите ограничения в някои от дейностите ни и понякогат могат да останат с впечатление, че нямаме желание за работа.

Разбира се, комуникацията на НСлС с медиите не може да бъде осъществявана отделно от политиката на прокуратурата в тази област, но медиите са необходим партньор, а не досаден противник. Аз ще заложа на уважението към работата на колегите и на адекватното представяне на постигнатите от тях резултати пред журналистите. Смятам, че само с взаимодействие, а не с противопоставяне, ще успеем да постигнем видими и устойчиви резултати в насока укрепване на доверието и авторитета на следствените служби в обществото.

Ще продължа с инициативата „Ден на отворените врати в НСлС“, като ще каним млади колеги от юридическите факултети в страната, които да запознаваме със спецификите и предизвикателствата пред нашата работа. Професията на следователя е интересна, вълнуваща, дори романтична и бих желал младите колеги юристи да се запознаят с нашата дейност, за да могат в перспектива да направят своя информиран избор относно упражняваната от тях юридическа професия. Да бъдеш следовател е призвание и аз лично бих се радвал да привлечем интереса на младите хора.

В заключение ще посоча, че ако ми бъде гласувано доверие, аз няма да пощадя усилията си и ще се стремя Националната следствена служба да продължи да изпълнява успешно своите задължения и да се развива като активна и ефективна част от съдебната система. Същевременно гарантирам, че службата ще запази и утвърди ролята си като водеща структура и стратегически партньор във взаимодействието с други институции и служби в областта на международното сътрудничество.

София

С УВАЖЕНИЕ

03.10.2022г.

/Борислав Царафов/